

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 25 kwietnia 2024 r.

PS.I.431.7.2024.SH

**Pan
Michał Golenia
Wójt Gminy Murów
ul. Wolności 20/1
46-030 Murów**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 1, 5 i 6 lutego 2024 r. w Gminie Murów przeprowadzona została kontrola kompleksowa w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹ oraz wybranych aktów wykonawczych. Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli.

Realizację zadań Gminy Murów w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami.**

Z ustaleń kontroli wynika, że:

1. GOPS w Murowie działał na podstawie Statutu, który jest załącznikiem do Uchwały NR 76/XII/2008 Rady Gminy Murów z dnia 21 lutego 2008 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowie i nadania statutu jednakże w stosunku do tego statutu stwierdzono nieprawidłowość wyszczególnioną poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości” w punkcie 1).
2. Opracowano i realizowano gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, który jest załącznikiem do Uchwały nr V/34/2011 Rady Gminy Murów z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jednakże w stosunku do tego programu stwierdzono

¹ (Dz. U. z 2024 r., poz. 424) w dalszej części wystąpienia pokontrolnego nazwana: ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości”) w punkcie 2.

3. Utworzono i funkcjonuje gminny zespół interdyscyplinarny, jednakże w zakresie jego funkcjonowania stwierdzono nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości”) w punktach od 3 do 6.
4. Prowadzono poradnictwo i interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, jednakże stwierdzono w realizacji tego zadania nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części „stwierdzone nieprawidłowości”), w punktach od 7 do 25 oraz uchybienia wyszczególnione poniżej (w części „stwierdzone uchybienia”), w punktach od 1 do 6.
5. Osobom dotkniętym przemocą domową zapewnia się miejsca w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Opolu lub w Kędzierzynie-Koźlu.

I. Stwierdzone nieprawidłowości:

1. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowie nie zawiera zapisów dotyczących realizacji przez GOPS w Murowie zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, co jest niezgodne z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych².
Brak w Statucie GOPS w Murowie zapisów dotyczących realizacji zadań przez GOPS w Murowie wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej skutkuje koniecznością domniemywania zarówno przez instytucje publiczne oraz obywateli jaki jest przedmiot działalności jednostki.
2. Niedostosowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie, który jest załącznikiem do Uchwały nr V/34/2011 Rady Gminy Murów z dnia 24 lutego 2011 r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie do standardów wyznaczonych przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 oraz Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, tj.:
 - 1) program zawiera diagnozę zjawiska przemocy na terenie gminy, jednakże jej zakres jest minimalny i nie uwzględnia istotnych obszarów i zagadnień dotyczących problematyki przemocy w rodzinie na terenie gminy;

² (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.) w dalszej części wystąpienia nazwanej ustawą o finansach publicznych.

- 2) wyszczególnia realizatorów programu, jednak nie wskazuje, które jednostki (instytucje) będą odpowiedzialne za realizację konkretnego działania;
- 3) przedstawia działania do realizacji, jednakże nie przedstawia szczegółowego harmonogramu realizacji poszczególnych działań;
- 4) nie określa okresu na jaki został przyjęty;
- 5) nie był aktualizowany do obowiązującego w danym roku/okresie Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 6) nie zawiera wskaźników, na podstawie których można zmierzyć, czy realizowane zadania w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przynoszą pozytywne skutki;
- 7) nie przedstawia źródeł finansowania programu oraz nie wskazuje zaplanowanych nakładów finansowych na realizację programu w poszczególnych latach jego obowiązywania;
- 8) nie zawiera wzoru sprawozdania z realizacji programu;
- 9) w punkcie VII pn.: „Postanowienia Końcowe” zapisano cyt.: *Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym stałego monitorowania i zaangażowania wszystkich realizatorów, ma także wieloletnią perspektywę i powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego. Bieżący nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy Murów oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie,* jednakże podczas kontroli w jednostce Kierownik GOPS w Murowie nie przedstawiła żadnej dokumentacji świadczącej o tym, że powyższe zapisy są realizowane – brak dokumentacji związanej z realizacją monitorowania realizacji zaplanowanych działań przez jednostki (instytucje) wskazane w programie.

Powyższe nieprawidłowości powodują, że gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej nie jest skutecznym narzędziem pozwalającym na osiągnięcie zaplanowanych celów, dostosowanym do specyfiki problemu przemocy domowej występującej na terenie gminy.

3. Niewłaściwie zorganizowano pierwsze posiedzenie nowego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Murów, tj. pierwsze posiedzenie zostało zwołane przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowie, co jest niezgodnie z art. 9a ust. 7a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

z którego wynika, że pierwsze posiedzenie tego Zespołu powinien zwołać Wójt Gminy Murów.

4. Niewłaściwie wydano wszystkim członkom Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych pisemne upoważnienia dopuszczające do przetwarzania danych osobowych, osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wynikających z art. 9c ust. 7 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niewłaściwie przyjęto od tych osób pisemne zobowiązania do zachowania przedmiotowych danych w tajemnicy, które wynikają z art. 9c ust. 7 pkt 2 tej ustawy, tj. przez Wójta Gminy Murów, który nie ma uprawnienia do tego typu czynności, bowiem zgodnie z art. 9c ust. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej administratorem danych przetwarzanych na podstawie tej ustawy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Murowie i przedmiotowe dokumenty powinien wydać Kierownik tego Ośrodka.

Odpowiednie upoważnienia oraz zobowiązania zostały wydane/przyjęte w dniu 14 lutego 2024 r.

5. Nie dostosowano Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej poprzez zawarcie w nim zapisów, które są niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa lub stanowią ich naruszenie.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w oparciu o regulamin, w którym znajdują się zapisy niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa oraz w którym odwołano się do nieaktualnego aktu prawnego, może skutkować realizowaniem zadań niezgodnie z zasadami określonymi w aktach prawnych powszechnie obowiązujących, a tym samym niewłaściwego udzielania pomocy osobom i rodzinom objętym procedurą „Niebieskie Karty”.

6. Nie podpisywano protokołów z posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego przez wszystkie osoby uczestniczące w danym posiedzeniu, a tym samym osoby uczestniczące w posiedzeniu nie znały treści protokołu i nie miały wpływu na to, co w tych protokołach zostało zapisane.

Nie zapoznane się z treścią protokołu sporządzonego z posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego przez wszystkich uczestników tego spotkania powoduje to, że osoby te nie miały wpływu na to, co zostało zapisane w tym protokole, a tym samym nie mogły wnieść ewentualnych uwag i zastrzeżeń do tych zapisów. Powyższe może skutkować również tym, że osoba sporządzająca taki protokół może w sposób niewłaściwy – odbiegający od stanu faktycznego, opisać przebieg tego spotkania.

7. Nie udokumentowano powołania grupy diagnostyczno-pomocowej przez co nie można ustalić, czy został zachowany termin powołania tej grupy wynikający z art. 9a ust. 10a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz czy został dochowany termin przekazania wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do grupy diagnostyczno-pomocowej wynikający z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, a to w konsekwencji prowadziło do tego, że nie można ustalić, czy został dochowany termin pierwszego posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej wynikający z § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Brak udokumentowania powołania grupy diagnostyczno-pomocowej powoduje brak możliwości ustalenia, czy został zachowany termin powołania tej grupy oraz czy został dochowany termin przekazania formularza „Niebieska Karta – A” przez Zespół Interdyscyplinarny do tej grupy, a tym samym czy został dochowany termin pierwszego posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej, a co za tym idzie, nie można ustalić, czy wykonywane czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” w tym zakresie – zarówno przez Zespół Interdyscyplinarny, jak i grupę diagnostyczno-pomocową – były wykonywane prawidłowo.

8. Nierzetelnie sporządzano protokoły z posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych, przez co nie przedstawiają one faktycznego przebiegu tych posiedzeń; nie zawierają wyznaczonych działań dla wszystkich przedstawicieli powołanych do składu grupy i zawierają jedynie szczątkowe informacje, które nie mogą stanowić odpowiedniego materiału dowodowego na podstawie, którego Zespół Interdyscyplinarny, ewentualnie organy ścigania lub sąd, mogłyby podejmować dalsze odpowiednie działania wobec rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty”, co stanowi naruszenie § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Dokumentacja wytworzona w ramach procedury „Niebieskie Karty” powinna być sporządzana rzetelnie – z opisem podejmowanych decyzji i wnoszonych uwag przez poszczególnych uczestników posiedzenia oraz odzwierciedlać faktyczny przebieg posiedzenia. Lakoniczne sporządzanie dokumentacji przez grupy diagnostyczno-pomocowe może skutkować brakiem możliwości ustalenia faktycznego przebiegu wydarzeń w konkretnej rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” oraz zgromadzeniem niewystarczającego materiału dowodowego, co może utrudnić dalsze postępowanie w celu rozwiązania problemu przemocy w tej rodzinie.

9. Nie podpisywano protokołów z posiedzeń grupy diagnostyczno-pomocowej, w których uczestniczyła osoba doznająca przemocy domowej oraz osoba stosująca przemoc domową przez wszystkie osoby uczestniczące w posiedzeniu, a tym samym osoby te nie znały treści zapisanych w protokole i nie miały wpływu na to co zostało zapisane w tych protokołach.
- Nie zapoznanie z treścią protokołu sporządzanego z posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej wszystkich uczestników tego posiedzenia powoduje to, że osoby te nie miały wpływu na to, co zostało zapisane w tym protokole, a tym samym nie mogły wnieść ewentualnych uwag i zastrzeżeń do tych zapisów. Powyższe może skutkować również tym, że osoba sporządzająca taki protokół może w sposób niewłaściwy – odbiegający od stanu faktycznego, opisać przebieg tego posiedzenia.
10. Nie dostosowywano indywidualnych planów pomocy dla osób doznających przemocy domowej i ich rodziny, do sytuacji i potrzeb danej rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty”, co stanowi naruszenie § 15 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
- Niedostosowanie indywidualnych planów pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową i jej rodziny, poprzez nie zawieranie w nich szczegółowych zadań dla wszystkich członków grupy diagnostyczno-pomocowej może doprowadzić do podejmowania przez tą grupę nieadekwatnych działań, które mają na celu udzielenie odpowiedniej oraz kompleksowej pomocy rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty”.
11. Niewłaściwie sporządzano formularz „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową, tj. przedmiotowy formularz sporządzał pracownik socjalny, a nie funkcjonariusz Policji, a ponadto formularz ten był sporządzany nierzetelnie, przez co nie zawierał on ważnych informacji dotyczących stosowania przemocy domowej, nie zawierał danych świadków stosowania przemocy domowej oraz nie zawierał działań, jakie grupa diagnostyczno-pomocowa podjęła w stosunku do osoby, która stosuje przemoc domową.
- Niewłaściwe sporządzenie formularza „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową, tj. nie wypełnienie przedmiotowego formularza przez funkcjonariusza Policji tylko przez pracownika socjalnego jest działaniem niewłaściwym i sprzecznym z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziły ogólne regulacje dotyczące zadań grup diagnostyczno-pomocowych, a także szczególne przepisy dotyczące podziału zadań pomiędzy poszczególnymi

członkami w tej grupie. Zgodnie z art. 9b ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań funkcjonariusza Policji należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową, a zatem również sporządzanie formularza „Niebieska Karta – D”.

Ponadto nierzetelne wypełnianie tego formularza powoduje, że brakuje w nim ważnych informacji dotyczących stosowania przemocy domowej oraz działań jakie podjęła grupa diagnostyczno-pomocowa w stosunku do osoby stosującej tę przemoc, jak również informacji o zobowiązaniach, jakie podjęła ta osoba. Brak takich zapisów może wskazywać na to, że grupa diagnostyczno-pomocowa nie podjęła w stosunku do tej osoby żadnych działań, które miałyby ją zobligować do zaprzestania stosowania przemocy i nie zobowiązała tej osoby do podjęcia pracy nad swoim zachowaniem. Nierzetelne wypełnianie formularza „Niebieska Karta – D” może również skutkować brakiem możliwości zgromadzenia wiarygodnego materiału dowodowego, co może utrudnić dalsze postępowanie w celu rozwiązania problemu przemocy domowej w tej rodzinie.

12. Niewłaściwie sporządzano wnioski do Zespołu Interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową poprzez:

- brak jednoznacznego określenia, na który program osoba stosująca przemoc domową jest kierowana;
- podpisywanie tych wniosków przez jednego członka grupy diagnostyczno-pomocowej, tj. specjalistę pracy socjalnej;
- wskazywanie we wniosku niewłaściwej podstawy prawnej, na podstawie której kierowany jest ten wniosek.

Niewłaściwie sporządzanie wniosków do Zespołu Interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową bez jednoznacznego określenia, na który program skierowaną tą osobę świadczy o nieprawidłowym wykonywaniu czynności przez grupę diagnostyczno-pomocową w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Grupa diagnostyczno-pomocowa na podstawie zakresu programowego zawartego w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023

r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową³ oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy⁴, a także biorąc pod uwagę możliwości i gotowość do zmiany postępowania przez osobę stosującą przemoc domową powinna w pierwszej kolejności motywować tą osobę do udziału w konkretnym programie, a następnie zawnieioskować do Zespołu Interdyscyplinarnego o skierowanie danej osoby do konkretnego programu wraz ze wskazaniem właściwej podstawy prawnej takiego skierowania.

13. Niewłaściwie kierowano osobę stosującą przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym, w sytuacji ustalenia, że osoba ta nadużywała alkoholu i nie ukończyła terapii w tym zakresie, co jest niezgodne z § 3 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz z § 2 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową. Zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz z § 2 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w przedmiotowych programach mogą uczestniczyć osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień. W związku z powyższym skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w w/w. programach, w sytuacji ustalenia, że osoba kierowana nadużywała alkoholu i nie ukończyła terapii w tym zakresie, jest niewłaściwe i świadczy o nieprawidłowym realizowaniu zadań przez członków grupy diagnostyczno-pomocowej.
14. Nie motywowano osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno-pedagogicznym dla osób stosujących przemoc domową, co jest niezgodne z § 15 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
Niemotywowanie osób doznających przemocy domowej do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domowa lub

³ (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163) w dalszej części wystąpienia nazwanego rozporządzeniem w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych.

⁴ (Dz. U. z 2023 r. poz. 1166.) w dalszej części wystąpienia nazwanego rozporządzeniem w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych.

w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową utrudnia realizację działań prowadzących do umocnienia i zwiększenia bezpieczeństwa w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty”.

W konsekwencji może również skutkować ponownym wystąpieniem zjawiska przemocy domowej w danej rodzinie lub jego eskalacją.

15. Nie przeprowadzono rozmów z osobami stosującymi przemoc domową ukierunkowaną na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, stosownie do § 15 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
- Nieprzeprowadzanie rozmów z osobami stosującymi przemoc domową ukierunkowaną na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, pozbawia te osoby nie tylko wiedzy na temat tych zagrożeń, ale również na temat możliwości podjęcia leczenia lub terapii, co w konsekwencji może skutkować dalszym nadużywaniem alkoholu lub środków odurzających.
16. Nie dokumentowano realizacji zadań i podejmowanych działań przez funkcjonariusza Policji – członka grupy diagnostyczno-pomocowej, które wynikają z § 17 pkt 6 i 8 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz które zostały zlecone przez grupę diagnostyczno-pomocową.
- Niedokumentowanie realizacji działań może wskazywać na to, że zadania w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynikające z indywidualnego planu pomocy oraz z § 17 pkt 6 i 8 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” nie są realizowane, co z kolei może skutkować brakiem właściwej diagnozy sytuacji i potrzeb osoby dotkniętej przemocą domową i jej rodziny, a tym samym niemożnością rzetelnego opracowania indywidualnego planu pomocy. Ponadto pozbawia tą osobę kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy. Nieudzielenie odpowiedniej pomocy osobie, która zwróciła się o tą pomoc, wywołać może również syndrom wyuczonej bezradności, co spowoduje, że w sytuacji wystąpienia kolejnego zdarzenia, nie poinformuje o tym żadnej z instytucji, będąc przekonaną, że jest to bezcelowe i nieskuteczne działanie. Zaniechanie powyższych działań może prowadzić do zagrożenia zdrowia i życia osoby doznającej przemocy domowej oraz członków jej rodziny. Ponadto nieudzielenie kompleksowej pomocy ofierze przemocy spowodować może u sprawcy tej przemocy poczucie bezkarności, mogące doprowadzić do eskalacji działań przemocowych.

17. Nie monitorowano działań związanych z wystąpieniem do Sądu Rodzinnego z wnioskami o wgląd w sytuację małoletnich dzieci wychowywanych w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, co jest niezgodne z art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 9b ust. 8 pkt 4 i 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Brak monitorowania działań związanych z wystąpieniem do Sądu z wnioskami o wgląd w sytuację małoletnich dzieci wychowywanych w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” skutkuje brakiem informacji o podjętych czynnościach przez Sąd w tej rodzinie, np. czy w rodzinie ustanowiono kuratora, a brak tej wiedzy może doprowadzić do nie rozszerzenia grupy diagnostyczno-pomocowej o tego kuratora, a tym samym może doprowadzić do podejmowania wobec tej rodziny niewłaściwych działań.

18. Nie zawiadomiono Sądu Rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wychowywane są małoletnie dzieci, co stanowi naruszenie art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Wprawdzie każdorazowe zawiadamianie sądu rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” są małoletnie dzieci nie jest obligatoryjne, niemniej niedopełnienie powyższej czynności, może skutkować brakiem poprawy sytuacji dziecka i nieudzieleniem mu odpowiedniej ochrony, tj. sąd nie przeprowadzi rozmowy wyjaśniającej i ostrzegawczej z rodzicami, nie pouczy rodziców w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej, rodzina nie zostanie poddana nadzorowi kuratora, nie zostanie ograniczona władza rodzicielska lub w przypadku poważnego jej nadużycia albo istnienia trwałych przeszkód w jej pełnieniu nie zostanie rodzicom zawieszona lub odebrana.

19. Niewłaściwie sporządzano pisma, wytworzone w ramach procedury „Niebieskie Karty” kierowane do Policji, poprzez opieczątowanie pisma pieczęcią nagłówkową Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowie oraz podbicie pieczęcią i podpisanie przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowie, co nie znajduje żadnego uzasadnienia w przepisach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Powyższe działanie jest niezgodne z przepisami regulującymi działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, a ponadto powoduje błędne oznaczenie podmiotu uprawnionego do udzielania, jak i pozyskiwania informacji w ramach realizacji tej procedury, co w dalszej kolejności może doprowadzić do tego, że dostęp do wytworzonej w ramach tej procedury dokumentacji mogą mieć osoby nieuprawnione.

20. Nie wstąpiono do Dyrektora placówki oświatowej, do której uczęszczało dziecko wychowywane w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Kraty”, o sporządzenie pisemnej opinii o tym dziecku, dotyczącej jego funkcjonowania w danej placówce, co narusza art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 oraz 9b ust. 8 pkt 4 i 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Nie występowanie do Dyrektorów placówek oświatowych z wnioskiem o sporządzenie pisemnych opinii o dzieciach, może spowodować, że grupa diagnostyczno-pomocowa nie posiada ważnych i istotnych dla danej sprawy informacji, a tym samym podejmowane przez grupę działania mogą być niewystarczające i nieadekwatne do sytuacji panującej w danej rodzinie. Ponadto brak pisemnych opinii z placówek oświatowych może skutkować zebraniem niewystarczającego materiału, w związku z koniecznością powiadomienia Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację małoletnich oraz ewentualnego zawiadomienia Policji lub prokuratora o możliwości popełnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej.

21. Nie poinformowano osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, co jest niezgodne z § 20 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Informowanie osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” wynika wprost z § 20 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Osoby te powinny zostać poinformowane o faktycznym powodzie, który był przesłanką do zakończenia procedury oraz o podjęciu przez grupę diagnostyczno-pomocową działań monitorujących, o których mowa w art. 9h ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

22. Niewłaściwie sporządzono protokół z zakończenia procedury „Niebieskie Karty” poprzez zawarcie w nim lakonicznego opisu podjętych działań w ramach prowadzonej procedury, przez co protokół ten nie odzwierciedla faktycznych działań podejmowanych w ramach tej procedury.

Sporządzanie protokołów z zakończenia procedury „Niebieskie Karty” bez szczegółowego opisu podjętych działań w ramach tej procedury skutkuje niemożnością ustalenia przez Zespół Interdyscyplinarny faktycznie podejmowanych działań w ramach tej procedury przez grupę diagnostyczno-pomocową.

23. Nie udokumentowano terminu przekazania protokołu zakończenia procedury „Niebieskie Karty” do Zespołu Interdyscyplinarnego, określonego w § 20 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Brak adnotacji dotyczącej terminu przekazania protokołu zakończenia procedury „Niebieskie Karty” do Zespołu Interdyscyplinarnego, powoduje brak możliwości ustalenia, czy został zachowany termin przekazania tego protokołu do Zespołu Interdyscyplinarnego, który wynika z § 20 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

24. Niewłaściwie zakończono procedurę „Niebieskie Karty” pomimo tego, że w posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej, podczas którego grupa podejmowała decyzję o zakończeniu tej procedury, nie uczestniczyła osoba doznająca przemocy domowej – nie stawiała się na zaproszenie i nie podjęto żadnych działań mających na celu ustalenie/sprawdzenie powodu nie stawienia się na posiedzenie tej grupy oraz nie rozeznano aktualnej sytuacji tej osoby i jej rodziny.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” bez udziału osoby doznającej przemocy domowej w posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej, podczas którego podejmowana była decyzja o zakończeniu procedury oraz brak aktualnej wiedzy na temat sytuacji tej osoby może spowodować zbyt wczesne zakończenie procedury „Niebieskie Karty”, a tym samym świadczy o nieprawidłowej realizacji przez grupę diagnostyczno-pomocową oraz Zespół Interdyscyplinarny zadań nałożonych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

25. Niewłaściwie dokumentowano prowadzenie przez grupę diagnostyczno-pomocową działań monitorujących po zakończeniu procedury, które wynikają z art. 9h ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz z § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Sporządzanie dokumentacji z przeprowadzonych działań monitorujących bez szczegółowego opisu, w tym analizy i oceny sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, skutkuje niemożnością ustalenia aktualnej sytuacji i potrzeb tych osób oraz prawidłowości podejmowanych działań monitorujących przez poszczególnych członków grupy diagnostyczno-pomocowej.

II. Stwierdzone uchybienia:

1. Nie udokumentowano w formie pisemnej działania polegającego na odwołaniu posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej, co jest niezgodne z § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
Nie dokumentowanie w formie pisemnej działania polegającego na odwołaniu posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej skutkuje tym, że nie można ustalić faktycznego powodu podjętej decyzji o tym odwołaniu i jest niezgodne z § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, który stanowi cyt.: *Wszystkie działania realizowane w ramach procedury są dokumentowane w formie pisemnej.*
2. Nie właściwie sporządzono formularz „Niebieska Karta – C” z osobą doznającą przemocy domowej poprzez sporządzenie tego formularza na druku, który nie obowiązywał już w chwili jego sporządzania.
Sporządzanie formularza „Niebieska Karta – C” z osobą doznającą przemocy domowej na druku, który nie obowiązywał w chwili jego wypełnienia jest niewłaściwe.
3. Niewłaściwie sporządzono formularz „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową poprzez sporządzenie tego formularza na druku, który nie obowiązywał już w dniu jego sporządzania.
Sporządzanie formularza „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową na druku, który nie obowiązywał w chwili jego wypełnienia – podobnie jak w przypadku opisanym wyżej w punkcie 3 – jest niewłaściwe.
4. Nie nanoszono daty wpływu na dokumentach wytworzonych przez pracownika socjalnego, (członka grupy diagnostyczno-pomocowej), z realizacji działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, które zostały włączone do prowadzonych spraw w poszczególnych rodzinach.
Nie odnotowywanie na dokumentach dotyczących realizacji działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” daty włączenia ich do akt sprawy skutkuje tym, że nie można ustalić faktycznej daty włączenia tej dokumentacji, do materiałów prowadzonej procedury, a tym samym nie można stwierdzić, czy są przekazywane na bieżąco, czy też z opóźnieniem, co może mieć istotny wpływ na podejmowane decyzje w sprawie rodziny objętej tą procedurą.
5. Niewłaściwie sporządzano wnioski do Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczący poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej poprzez podpisanie przedmiotowego wniosku przez jednego członka grupy diagnostyczno-

pomocowej – specjalistę pracy socjalnej, co jest niezgodne z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Zgodnie z literalnym brzmieniem § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” to osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11 lub 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, czyli członkowie grupy diagnostyczno-pomocowej składają do Zespołu Interdyscyplinarnego wniosek dotyczący poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej o osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11b – 11d lub 12 tej ustawy, a także o osoby, o których mowa w art. 9a ust. 12c tej ustawy.

6. Niewłaściwie sporządzano zawiadomienie, kierowane do osoby stosującej przemoc domową, dotyczące wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność, poprzez podpisanie tego zawiadomienia przez jednego członka grupy diagnostyczno-pomocowej – specjalistę pracy socjalnej, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Sposób zawiadomienia osoby stosującej przemoc domową o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność został jednoznacznie określony w § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” – czyli do wykonania tego działania zobowiązana została grupa diagnostyczno-pomocowa.

Za powstałe nieprawidłowości i uchybienia wymienione powyżej odpowiadają:

- 1) Rada Gminy w Murowie – za nieprawidłowości wymienione w punkcie 1 i 2;
- 2) Wójt Gminy Murów – za nieprawidłowości wymienione w punkcie 3 i 4;
- 3) Zespół Interdyscyplinarny – za nieprawidłowości wymienione w punktach 5, 6 i 7;
- 4) grupa diagnostyczno-pomocowa – za nieprawidłowości wymienione w punktach 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25 oraz uchybienia wymienione w punktach od 1 do 6, a poprzez brak właściwego nadzoru nad pracą grupy diagnostyczno-pomocowej – pośrednio Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Murów;
- 5) funkcjonariusz Policji (członek grupy diagnostyczno-pomocowej) – bezpośrednio za nieprawidłowość wymienioną w punkcie 16, a poprzez brak właściwego nadzoru nad pracą grupy diagnostyczno-pomocowej – pośrednio Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Murów;
- 6) Kierownik GOPS w Murowie – za nieprawidłowość wymienioną w punkcie 19.

W związku z powyższym, na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1165)

zalecam:

- 1) podjęcie działań zmierzających do określenia w statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowie zapisów dotyczących realizacji przez GOPS w Murowie zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zgodnie z wymogami art. 11 ust. 2 ustawy o finansach publicznych;**
- 2) dostosowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej do obowiązujących aktów prawnych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz standardów określonych w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030;**
- 3) dostosowanie Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów normujących zasady prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”;**
- 4) podpisywanie protokołów z posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego przez wszystkie osoby uczestniczące w danym posiedzeniu, w celu potwierdzenia zapoznania się z treścią zapisaną w tych protokołach;**
- 5) dokumentowanie powoływania grup diagnostyczno-pomocowych;**
- 6) dostosowywanie indywidualnych planów pomocy dla osób doznających przemocy domowej i ich rodziny, do sytuacji i potrzeb danej rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty”, stosownie do § 15 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;**
- 7) właściwe i dokładne sporządzanie formularza „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową;**
- 8) właściwe sporządzanie wniosków do Zespołu Interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową poprzez;**
- 9) właściwe kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub do uczestnictwa w programie**

- psychologiczno-terapeutycznym, stosownie do § 3 rozporządzenia w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz § 2 rozporządzenia w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub w programie psychologiczno-pedagogicznym dla osób stosujących przemoc domową, stosownie do § 15 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 11) prowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc domową ukierunkowanych na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, stosownie do § 15 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 12) dokumentowanie realizacji zadań i podejmowanych działań przez funkcjonariusza Policji – członka grupy diagnostyczno-pomocowej, które wynikają z § 17 pkt 6 i 8 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz które zostały zlecone przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 13) monitorowanie działań związanych z wystąpieniem do Sądu Rodzinnego z wnioskami o wgląd w sytuację małoletnich dzieci wychowywanych w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, zgodnie z art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 9b ust. 8 pkt 4 i 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 14) zawiadamianie Sądu Rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wychowywane są małoletnie dzieci, zgodnie z art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 15) właściwe sporządzanie pism, wytworzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty” kierowanych do Policji, poprzez opieczątowanie pieczęcią Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Murów oraz podbijanie pieczęcią i podpisanie przez Przewodniczącego tego Zespołu;
- 16) występowanie do Dyrektorów placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci wychowywane w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Kraty”, o sporządzanie pisemnej opinii o tym dziecku, dotyczącej jego funkcjonowania w danej placówce, stosownie do art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 oraz 9b ust. 8 pkt 4 i 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;

- 17) informowanie osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”, stosownie do § 20 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 18) właściwe sporządzanie protokołów z zakończenia procedury „Niebieskie Karty” poprzez zawieranie w nim informacji, które odzwierciedlają działania podejmowane w ramach tej procedury;
- 19) dokumentowanie terminu przekazania protokołu zakończenia procedury „Niebieskie Karty” do Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 20) kończenie procedury „Niebieskie Karty” dopiero po posiedzeniu grupy diagnostyczno-pomocowej, w którym uczestniczyła osoba doznająca przemocy domowej lub ustaleniu powodu nie stawienia się tej osoby na posiedzenie, podczas którego podejmowana była decyzja o zakończeniu procedury;
- 21) właściwe dokumentowanie prowadzenia przez grupę diagnostyczno-pomocową działań monitorujących po zakończeniu procedury, które wynikają z art. 9h ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz z § 21 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 22) dokumentowanie w formie pisemnej działania polegającego na odwołaniu posiedzenia grupy diagnostyczno-pomocowej, stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 23) sporządzanie formularza „Niebieska Karta – C” z osobą doznającą przemocy domowej oraz formularza „Niebieska Karta – D” z osobą stosującą przemoc domową na obowiązujących drukach;
- 24) nanoszenie daty wpływu na dokumentach wytworzonych przez pracownika socjalnego (członka grupy diagnostyczno-pomocowej), z realizacji działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”, które zostały włączone do prowadzonych spraw w poszczególnych rodzinach;
- 25) właściwe sporządzanie wniosków do Zespołu Interdyscyplinarnego dotyczących poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej poprzez podpisanie tych wniosków przez wszystkich członków grupy, stosownie do § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 26) właściwe sporządzanie zawiadomienia, kierowanego do osoby stosującej przemoc domową, dotyczącego wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność, poprzez podpisanie tego zawiadomienia przez

wszystkich członków grupy diagnostyczno-pomocowej, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach nie podjęcia tych działań, należy przedłożyć do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

Stosownie do art. 7 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do nadzoru i kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6 tej ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy art. 126-133 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵.

Kontrolowanej jednostce zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli przysługuje prawo do zgłoszenia zastrzeżeń do otrzymanych zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń.

Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

⁵ (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).